

Előfizetési feltételek:
 Évesre . . . . . 16 frt — kr.
 Félévre . . . . . 8 „ „
 Negyedévre . . . . . 4 „ „
 Havonként . . . . . 1 „ „

Megjelenik minden nap, innepi napokat kivéve.

MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
 Ötször használt sor ára 6 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésből 30kr.
 Nagyobb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadó-hivatal.

Fiók-kiadó-hivatalok:
 Tordán: Rózsár és Harmathal.
 Dénes: Krémér Bámul.
 Keszede: Vokál János.
 Szamosújvárt: Csanus testvérek.
 Kolozsvárt: Stein J. és Demján L.
 M.-Vásárhelyt: Wittich Józsefnél.

zerkesztőség és kiadó-hivatal:
 Monostortoz a L. Bányai ház alatt.

KOLOZSVAR, DECEMBER 9.

„A 25-ös bizottsági munkálatnak Erdélyre vonatkozó része.“

E czikk alatt közöl az Erdélyre felállítandó kir. törvényszékek számára vonatkozólag néhány észrevételt Benedek Gyula országgyűlési képviselő ur a „Pesti Napló“ hasábjain.

Észrevételeinek corollariumaként Benedek ur azon tételt állítja fel, hogy Erdély részére többet kívánni tizenhat törvényszéknél — bármely szempontból indulva ki — túlkövetelés volna!

És ezt egy erdélyi képviselő mondja, egy oly egyén ki mint gyakorló ügyvéd, mint szakember legjobban ismerhetné azon sajátos viszonyokat, melyek Erdélyben minél nagyobb számú törvényszék felállítását nemcsak nem tüntetik túlkövetelésnek fel, de sőt akárbány városra nézve való ságos életkérdéssé teszik.

Benedek ur az igazságszolgáltatás tökéletessége, s az állami háztartás szempontjából kívánja az Erdély számára kijelölt törvényszékek számának reducalását. Szerinte „Erdélyben 12—16 törvényszéknek felállítására tullepése azon mennyiségi határvonalnak, melyben az igazságszolgáltatás bátránya nélkül tullepni nem lehet.“

Erveinek egyike sem állhat meg azelfogulatlan bírálat előtt.

A tökéletes igazságszolgáltatás kellei: a jószág, gyorsaság és olcsóság. A kellek mindegyike ellene szól azon kívánságnak, melyet Benedek ur épen az igazságszolgáltatás tökéletessége szempontjából bangulyoz.

A törvényszékek számának reducalása szükségképen maga után vonná a járásbírók számának művelését s a járásbírói hatáskör kiterjesztését. Már feltéve, hogy igrza van Benedek urnak, s Erdélyben lebetetlen oly egyéni szakértők talála, melyekre a bíróságok szakképes és mindennekfelett lelkiismeretes vezetése birhat volna: azt aligha fogná valaki kétségbevonni, hogy a létező szakértők társas működés több garantit nyújt a jó igazság szolgáltatás iránt, mint a mennyire a kiterjedt hatáskörű járásbíróknál kilátásunk lehetne. Másfelől meg talán remélünk lehet azt is, hogy az új bírósági szervezet, mint skalmás iskola fogja kifejleszteni a szaktehetségeket, a hivatusunk betöltésére alkalmas bírákat.

A ki erdélyi szomorú közlekedésügyi helyzetét ismeri, a mint hogy azt egy országgyűlési képviselőnek, még ha Benedek Gyula nevet visel is, ismeri kellene, az osztani fogja azon nézetünket, hogy olcsó és gyors igazságszolgáltatás Erdélyben csak a törvényszékek minél nagyobb száma mellett lehetséges már jelenleg is, de még inkább a nyilvánosság és közvetlen szóbeliség soká nem késhező behozatala után.

Az állami háztartás érdekeivel még kevésbé lehet indokolni az erdélyi törvényszékek számának kevesebítését. Mert ha eleketenénk is attól, hogy a törvényszékek székbelyei közül akár hány kézzörűmest részt veend a törvényszéki költségek viselésében: annyit Benedek urnak is tudnia kellene, hogy az állami háztartás s a polgárok egyetemének érdekei azonosak; hogy egy városoknak a törvényszék által előidézendő élénkbb forgalma és felvirágzása épen egy válik előnyére az egyes polgároknak, mint az egész állami háztartásnak.

Petőfinek egy eddig nem ismert költeménye.

(A „Hon“ után közölve.)

E költeményt következő levél kíséretében kaptam.

Szerkesztő ur! Nem tudom, nem Kampós uram szerepét vettem-e fel az „Uj földes ur“-ból, de azért ne nevezzen szerkesztő ur rajongónak, mert e tettemre egyedül azon tisztelet indít, melyel a „Lant és kard“ hősének tartozom.

Hogy világosabban szóljak, e szerény soraimhoz mellékeltem és Petőfi Sándortól eredetnek látszó levelet azért bátorkodtam szerk. urhoz — mint Petőfi kéziratának ismerőjéhez beklüdeni, hogy ön annak eredetiségét ekképpen szives leend felderíteni.

E levél Petőfi minden munkái kiadásából kimaradt, hihetőleg azért, mert a magántyú jellegét viseli magán.

Ha e levél nem is birna általán kiváló műbecsével, elvitázhatatlanul sikerült helyei miatt — szerény nézetem szerint — még is egy kis levélke a halhatatlan író koszorujában. Hogy e levél Petőfítől eredett légyen, bizonyítja annak kis története. Zilaby K. szerint u. i. Petőfi barátságos viszonyban volt Várady Antallal, kinek halála után került e levél K... urhoz, kinek sziveségéből, van szerencsém azt szerkesztő ur szives figyelmébe ajánlani a végül, hogy ha annak eredetisége kegyed ismeretű mellett kiderülne — sziveskedjék azt a „Hon“ tárczájába felvenni. stb. Esztergom, 1870. Decz. 3. T. F. Ferenccz.

Bizonyosan mondhatom, hogy a költemény Petőfié, még pedig az eredeti kézirat. A körülményeket is jól ismerem, a mikre ebben vonatkozás történi, miután Várady Antal közös barátunknak Petőfivel együtt voltam násztanuja, Esztergomban, a hol nevezetes jelenetünk voltak a tisztelendő atyakkal, kiket meg kellett engedelmünk; mert

Benedek ur azonban nem tudja, vagy nem akarja tudni mindezeket. Ugy látszik ő is azon erdélyi országgyűlési képviselőnek szaporija meglehetősen nagy számát, a kik épen Erdély ügyeivel bajlódnak legkevésbé; a kik ha nagy ritkán hozzá szólnak is valamely specialis erdélyi kérdéshez, ezt csak Erdély jól felfogott érdekének rovására képesek tenni.

Molnár Antal.

Szemle.

Kolozsvár, december 9.

A francziarsági harcztérről semmi jelentősb híre sem érkezett, s egy napra ismét a keleti kérdés, határozottabban: „a Fekete-tenger ügye lépett a külpolitika előterébe.“

A „Journal de St Petersburg“ öt és a Horn „Neuer Freier Lloyd“-ja két e tárgyra vonatkozó, mindeddig ismeretlen sürgönyt hoztak a világ elé. A szentpétervári lap első sürgönyében Goresakoff nov. 1-ji kelettel Beustnak felel, a második, nov. 5-diki kelettel a tursi kormányhoz, a harmadik a florenczi udvarhoz, a negyedik Oroszország konstantinápolyi ügyvivőjéhez van intézve, az ötödik nem egyéb, mint Goresakoffnak egy magánlevele ugyancsak Oroszország konstantinápolyi ügyvivőjéhez.

A „Neuer Lloyd“ közölte táviratokban Goresakoff nov. 10 diki (aligha nem az ő naptára szerént számított) kelettel Beustnak válaszul. Terünk nem engedi, hogy e magokban felelte érdekes sürgönyököt egész terjedelmükben recopituláljuk. Itt egyedül a Goresakoffnak Novikoffhoz Bécsbe küldött táviratából adunk a Neuer Fr. Lloyd után egy rövid kivonatot, mely az Oroszok a keleti kérdésben s főleg Ausztriával szemben elfoglalt álláspontját a legkirívóbban jellemzi.

A Zarskoje-Selo, nov. 10 ki keleti sürgönyt Goresakoff a következőképp vezeti be: „Gróf Chotek az okt. 19 ki körjegyzésünkre adott válaszon kívül, Beust gróf egy iratát is közölte velem, mely specialiter azon bizalmas megjegyzésekre vonatkozik. Sajnálattal konstatoálom, hogy a bécsi kormány szándékaita vetett bizalmunk e bizonyítékat sem fogták fel fontossággal, mint ocl. 19 ki nyilatkozatunk alapeszméjét.“

Fáradságomba kerül Beust gróf azon állítását megérteni, hogy „több mint hideg fogadtatásban részesült“ nálunk az a kezdeményezés, melyet ő a párisi szerződés revisióját illetőleg 1867-ben tett. Sőt ellenben egy emlékszem, hogy nálunk e lépés igen élénk méltánylatban részesült.

Már 1866. november hóban gr. Stackelberg megbízottat, hogy Beust grófnak irányunkban már akkor mutatott barátságos magatartásáért jelentse ki, hogy: „Üdvözöltük őt, mint a ki Ausztria keleti politikájában, magas és tágas nézettel új acrat nyitott meg; és hogy az őt vezető eszme bizást számíthat támogatásunkra.“ Sajnálom kellene, ha e közlemény előtte Bécsben nem az ő egyenes közegye által tolmácsolatott volna.

A mi e barátságos javaslat gyakorlati valósitását illeti, a beállott időviszonyok erre nézve nem voltak kedvezők; ez eléggé igazolva volt a korábbi tapasztalatok által. 1859 ben gr. Rechberg kezdeményezése nem vezetett eredményre; az felkelté a franczia kormány aggodalmait, és a londoni kormány bizalmatlanságát.

Táviratok a külföldről.

Sedan, dec. 6 A „Courier de Moselle“ a porosz király egy rendelkezést teszi közzé, mely szerint hadi fogoly mozgó nemzetőrök becsületesszóra

És Ida, Ida, o kedves leány!
 Ha téged elveszt őr, mivé lesz? ő
 Kinek kivétel nincsen senkije.
 Te vagy világa... Lennél oly kegyetlen,
 Réá szakadni hagynád a világot?
 S van még egy... a bon! vagy már elfeledted,
 Feledhető e a miről beszélünk?
 A lelkesülés lángóráiban?
 Ki tudja, mit hoz a kétes jövőndő,
 Mely álmainknak legkedvesbibe,
 S akkor hazánkban ránk szüksége lesz. —
 Látod barátom, éled mily beceses,
 Azt a világhoz menni lánc köti,
 S te mégis könnyelműn kockáztatod.
 Ha még nem tértél, térj eszedre már,
 S ne légy, mint voltál, olyan balgatag,
 Vagy igazabban: oly kétségbeesett...
 Kétségbeesni!... milyen gyavaság!...
 Kinek van erre több s nagyobb oka,
 Mint én nekem? de én szegyelemem ezt.
 A szenvedésnek lángjában szivem
 Szent fog pattanni, mint a porcellán,
 De, mint a jégcsap, szétolvadni nem!...
 Megállj, ha Pestre ismét fölmegek,
 Majd megtanítlak én kétségbeesni,
 Hogy unokád is megemelegti.
 Vására ott benn termek nálatok,
 S viszek portékát, de nem holmi gyapjút,
 Vagy bőrt, vagy posztót s efélet, azért
 Nagyon hiszem, hogy nem lesz kelete.
 Mert bajh, jó gazda ám a magyar ember!
 Amit kutyákon, kártyán s más egyben
 Eltérkezel, meggazdálkodikja könnyven.
 A könnyvel úgy van, mint hajdan zsinóros
 Nadrágjával s prêmes mentével volt,
 Mellyet nagyapja s édes apja vett;
 Az szolgált még az ő fiának is.
 Hazám, még sem vagy oly boldogtalan,
 Miúneked első pillanatra látszol,
 A lelki szükség nem bánt tégedet,
 Minden szükséged van; de lelki nincs,

Jókai Mór.

Levél Várady Antalhoz.

Dömsöd, május 22-én 1846.

Hát megtörtént a párbaj? s élz-e még?
 Ha főbe löttek, — tudósíts felőle,
 Ird meg tüstént, hogy Pestre felrohansz;
 És bőszen álljak éretted, barátom...
 Szó a mi szó, de nekem igazán
 Nem tetszik, hogy te minden balgasáért
 Kész vagy kockázra tenni életed.
 Azt gondolod: lelked — tested szakáll? s ha
 Leborotválunk, újlag kinősz?
 Csólódd; mert az élet csizmatalp,
 S ez nem lesz új, ha egyszer elkopott,
 Azért kiméld a drága csizmatalpat,
 A melyct nem szab kétszer senkinek
 Az ég vargája, a köszívű sors. —
 S azt gondolod tán: anyai a barátom
 Mint fön az égen a csillag? ha egy
 Lehull közülök, észre sem veszem?
 Hiszen tudod jól: mily kis számotok van
 Nekték, kik engem őszintén szerettek,
 Kik föntartjátok szivem melegét.
 Mért e kis számot megfogyasztani? —

A sürgöny további folyamát a Beust 1867-diki kezdeményével foglalkozik, s az 1856 ki szerződés taribatatlanságát fejtegetve Oroszország brutális felépését a következőképp igyekszik kimenteni: „Azt hiszem — írja az 1856 ki szerződés megnyitása tárgyában — hogy e tekintetben világosabban nehez volt eljárni, mint a hogy ocl. 19-diki sürgönyünk tevő. Az határozottan kinyilatkoztatja, hogy főnséges urunk semmi esetre sem akarta a keleti kérdést hozni szönyegre, és hogy ő felsége tovább is ragaszkodik azon főelvekhez, melyek Törökország eurpai állását szabályozták. Sőt ezenkívül nyilvan az aláírt hatalmak közmegállapodását tartja szükségesnek arra nézve, hogy ezen elveket azon biztosítókkal vegye körül, melyek szükségeseknek tekintetnének.“

Nézetünk szerint közmegállapodás, ha az az általunk felállított alapon jöne létre, a helyett, hogy a keleti népek aspiratióinak felgerjesztése lenne, a kelet békéjére nézve a legjobb biztosíték volna, melyet csak nyujtani lehet.

A mi pedig ellenkezőleg e békét zavarbatná, épen az volna, ha azon loyális kívánság, melylyel Oroszország a szerződő hatalmak méltányosságához fordul, reszükrol bizalmatlansággal találkozánk, mi az ő és a mi törekvéseink közt oly feltétlen különbséget tartana fenn, mely a megegyezés lebetőségét kizárna. Ezen esetben azonban nem hátrható ránk a felelősség a következőképp. Mi — ismétlem — készek vagyunk minden oly egyezkedésre, mely a kelet nyugalmanak teljes biztositását előzetelné.

E közmegállapodás nekünk igen kívánatosnak tetszik, és épen nem neheznek, ha az aláírt hatalmakat ugyanazon érvelvekt hatják át, melyek minket lelkesítnek.

Hízeltünk magunknak azzal, hogy ennek mintegy zálogot lehetők gr. Beust köv. bizostitásban: „ő meg van győződve arról, miszerint az 1856-ik szerződés Oroszországot a fekete tengeren egy nagy hatalomhoz kétség méltó helyzetbe hozta, miuthogy e szerződés azon szerep fontoságából levont, melyet e partjait mosó tengeren látszani van hivata. „Az osztrák-magyar kancellár sokkal több érzékel bir, miutsem fel nem foghatná azt, hogy kelet nyugalma többé már nem nyugodhatik ily alapon, és ő sokkal jobban át van batva saját hazája méltóságának érzetével, hogy sem ne méltányolná azon olhatározásokat, melyeket a mi hazánk iránti köteleességeink tudata szab lének.“

Legyen szives ön e megjegyzéseket gróf Beusttal közölni, felolvasni előtte e sürgöny és annak másolatát neki kézbesítvén. Akarom hinni, hogy közleményeinek gondos megfontolása meg fogja őt győzni azon teljes loyaltásról és békés szemlemlről, melyek azokat sugalták.“

Igy e körjegyzék. Hogy Oroszországnak követelen arrogans, és a többi hatalomnak ingadozó gyáva magatartása mellett a congressustól, mit várhatunk? elmondtuk tegnap. Az itt közölt okmány is ama állításnak bizonyítjaéka.

Europa sanctionálja az Orosz ázsiai politikájának legujabb sakk húzását!

Sedan, dec. 6

A „Courier de Moselle“ a porosz király egy rendelkezést teszi közzé, mely szerint hadi fogoly mozgó nemzetőrök becsületesszóra

Ettől az egytől megmentett az Isten...
 — — — A mint mondtam: a vásárra majd
 Meglátz barátom: akkor fölmegek,
 S te rám sem ismer, úgy megváltozám;
 A szép természet megváltoztatott,
 Beteg kedélyek e hű orvosa,
 Beteg valék én ott ti nálatok
 A pesti utcák holt hideg kövén,
 Hosszu sötét árnyékát vonult utánam
 A csüggedés, az életunalom. —
 Újjá születtem!... a falusi lég, a
 Sötét erdőknek zugó lmbjai,
 Lombok felett a csattogó madár,
 A fák alatt a hallgatag virágok
 Fölelésték elájult lelkemet;
 Nem gyűlölöm, mint eddig, a világot;
 Már csak haragszom rája, csak haragszom...
 Hogy olyan gyáva, hogy föl nem kiáll!
 Elzárt, elzörtött boldogságaért, hogy
 Meg nem torolja kincse elrblőin
 Évezredeknek szenvedéseit. —
 De hinni kezdem, hogy dicső napokhaz
 Értjük maholnap fényes hajnalát,
 Midőn a népek mind fölemelik
 A föld porába gázolt fejüket,
 S végig menyörgök a föld kerekében:
 „Legyünk rabokból ismét emberek!“
 Ez nagyszerű, de véres kor leszén,
 És ugy is illik, hogy véres legyen!...
 Már vízözön volt, most egy vérözön kell,
 Hogy megtisztuljon a világ a szenyttől,
 A mely fölötté meggyülekezék;
 Egy vérözön kell! és ha az lefolyt majd,
 A megmosdott föld tiszta szép leend,
 És lakni fognak emberek fölötté,
 Hasonlítók az Isten képéhez.

Petőfi.
 Megtartottuk a közlésnél Petőfi orthographiáját, mely az egyszerű „c“ használatában, a „mely“ kettős, s a „több, nagyobb“ egyes mássalhangzóiban a magunkétól eltér.

*) V. A. menyasszonya s később hitvese.

Tours, dec. 6 A loirei sereg visszavonulása alkalmával csupán beszegezt nehéz tengeri ágyuk maradt az orléansi táborban bánta. A vonat melyen Páris élelmészére szánt készlet volt, érintetlenül maradt. A „Gaz. de France“ részletes tudósításai szerint a németeknek azon tervük volt, hogy a franciaokat Orléansnál lehető távol vonják. Az összes francia hadtestek visszamentek a Loire szög. Általános összeköttetés nem volt, mintán a poroszok egymástól elszakítva tették támadásaikat. Párisból érkező kedvező hírek életet öntöttek a szükséges ellenállásba.

München, dec. 6. Azon levél, melyet a bajor király a szász királyhoz a császári méltóság tárgyában intézett, így hangzik: „Legfenségség, legbatalmatosb fejedelem szívesen kedves fivér és rokon! A Poroszország hős királya által diadalmasan vezényelt törzsek — nyelv- és erkölcsben, tudományban és művészetben már századok óta egyesülve, most tünelik a fegyverbeli testvériséget is. Mily fényes bizonyíték a egyesült Németország hatalmi állásának! Átvatva a törökvesztől, Németország eme létező egységtől erőmől kielégítőleg közreműködni, nem kélekedtem e végett az északnemzet szövetség szövetségi kancellárjával alkudozásba bocsátkozni. Ezek Versaillesban legközelebb befejeztettek. Én tehát a német fejedelmek, különösen pedig Felsőerdély elő azon javaslattal járlok, hogy velem együttesen porosz király ő felségénél indítványozza azt, miszerint az előző jogok gyakorlása a német császár címének viselésével kötéssé üsse.

Magaslatosnak látszik nekem a gondolat, hogy én Németországban való állásom a országom történeténél fogva hivatalba érezhetem magam arra, hogy megtegyem a német egységtől méltóságos koronázásánál az első lépést. Azon kedves reményt táplálom, hogy királyi felséged eljárásomhoz szíves belemegyezést adandja. Midőn tehát átengedtem magam az öröme, királyi felségedet úgy, mint a többi szövetség fejedelmek és szabad városok szíves véleményeik nyilvánítására kéni, vagyok legteljesebb nagyrabesűl és barátiságom biztosítása mellett, királyi felségednek szíves fivére és rokona.

Aláírva: Lajos.

Tours, dec. 7. A loirei és nyugati sereg a Tours Le Mans i vonalon gyülekezik; valószínűleg a Chervonolat védik. A lillei és 22 ik hadtest vezényletével Faidherbet bízott meg.

London, dec. 7. A „Times“ jelenti: Franciaország vonakodik a konferenciában részt venni.

Erdő-törvényjavaslat.

Hatodik Fejezet.

Erdő vétségek.

80. §. Hogy erdőkarételekért a kártérítést és pénzbüntetést a mennyiben ennek összege a kar értékénél kevesebb, helyesen megállapítani, az illető hatóságok az országos erdőtelgyelvény és az erdőbirtokosok közreműködésével meggyenkeít, vagy ha az erdei termékek árai e területen belül egymástól lényegesen elterjednek, kerüljenek is, a következő elvek alapján árszabályzatot fogasztani, a azt az illető erdőbirtokosokkal másolatban közölni fogják.

81. §. Az árszabályzat megállapítása céljából legelőször is az előforduló fafajok értékeségük szerint két osztályba sorozandók.

Mindegyik ily osztályra nézve a fennálló fő árak átlagát a törzseknek a talaj fölött 3 láb magasan mérendő alsó átmérő hüvelyke szerint és szokásos ölenként kell kimutatni.

Ez átlag-árak elsője fatörzsekre, második pedig törzsrészekre már felaprózott fára fog alkalmaztatni.

Ez árszabályokban kimutatandó továbbá az ölenkénti vágás és mértöldenkénti fuvarbér átlaga, a szokásos napszám, a legelőnek holdankénti értéke és végül egyéb erdei termékek árának átlaga mértékegység szerint, vagy a mennyiben adás vevés tárgyát rendezem nem képeznek, a fennfoglalt körülmények tekintetbe vételével megállapítandó értéke.

Midőn pedig sem a törzsek, sem a tuskót nem lehetne több feltalálni: az elozott ily fa átmérője az illető erdőrézs átlag fája szerint vétezik föl.

82. §. Ezen árszabályzat 3 évről 3 évre a 80-ik §-ban megjelölt közegek által újból megállapíttatik.

83. §. A ki egy — 10 éves erdőben, kivéve a 86 ik §-ban említett eseteket, csemetét bármi módon tönkre tesz: ha csak kevés csemetét és szórton rongált meg, ha a megmaradt növények még kielégítő zárlattal bírnak, vagy ha a károsítás helyre hozása nem okozott rendkívüli költséget, minden □ öl után két-tíz krajczárt tartozik megteríteni.

84. §. A ki előfát bevágások, jelzés, megfuras, rovatkozás, gyűrűzés, éles sarkvassal való megkaszás, kő- vagy faszálítással általi zuzás, a gyökerek meztelenítése stb. megrongált: a rongált fa hatóságilag megállapított árszabály szerinti értékének 10—25 %-t téríti meg.

85. §. A ki másnak érdekében önbatalmatilag; új utak törése, vagy a használatból eltiltott megújítása vagy az által, hogy az erdőbe vizet vezet, tiltott helyen ergetyűt készít, szenet éget, szurkot, kátrányt főz, füst-kormot készít, fűrészgödröket és vagy bármi módon a talajt megrongálja: az a netalán e célra felállított épületeknek saját költségén való leromboltatása mellett a megrongált talaj minden □ öle után a körülmények szerint egy-két □ öl közép minőségű legelő árát téríti meg.

86. §. A ki oly erdőben, hol legelő használatra joga nincs, vagy van ugyan, de annak határán túlnem számnal vagy minőséggel, vagy tiltott időben barmot hajt:

- 1) egy drb szarvasmarháért . . . 50 kr.
- 2) „ „ kecskéért . . . 45 „
- 3) „ „ ló, öszvér- vagy szarvasmarháért . . . 40 „
- 4) „ „ juhért . . . 15 „
- 5) „ „ disznóért . . . 10 „
- 6) „ „ szópó borjúért vagy caikóért . . . 5 „
- 7) „ „ baromfiért . . . 1 „

kártérítést fizet.

Ha az erdő, melyben a kar elkövetett, még nincs 15 éves, ha laza talajú erdőben vagy nedves időjáráskor, ha ismételve vagy egy napnál tovább legeltet a kártevő: a fent megszabott összeget másfélszer vagy kétszeresen fizeti.

A megrongált növényekért a birtokos külön kártérítést nem követelhet, de jogában áll a kárpótlás ezen vagy a 83. §-ban nevezett nemét választani.

87. §. A ki az erdőben elnyomott fát lop, vagy zárt erdőrészből oly előfát egyenként ki szállít, mely a helybeli csekélyebb értékű fanelemekhez tartozik; végül a ki tuskót kiás és elvisz; de az adott gödröket ismét kiegyengeti, ha e tuskók nem voltak védekezéssel a termő föld megkötésére vagy sarjadzás végett meghagyva: az mindezt az árszabályzat szerinti értéket egyszerűen téríti meg.

88. §. A ki ritkás erdőből egyes vagy sűrűből több egymás mellett álló előfát, a ki szórton fentartott csekélyebb minőségű bagyonzokat, magfákat vagy fölfákat, a ki zárt erdőből ritkán előforduló értékes fafajta, de csekély minőségű előfát lop, a ki tuskót kiás és ellop, ha a 87. §-ban említett nyíthó körülmények csak részben forognak fenn:

az mindezekért az árszabály szerinti értéket másfélszer téríti meg.

89. §. A ki ritkás erdőből több, vagy zárt erdőből annyi egymás mellett álló fát lop, hogy annál fogva bézág támad,

a ki szórton fentartott jóminőségű bagyonzokat, fölfákat és magfákat, zárt állatokból csak ritkán előforduló értékes fafajta és jóminőségű előfát lop, a ki tuskót kiás és ellop, ha a 86. §-ban említett nyíthó körülmények épen nem léteznek: az mindezekért az árszabály szerinti értéket kétszeresen téríti meg.

90. §. A ki valamely fa ágait, galyait, csapjait letörli, lemettzi vagy levágja: kártérítést az így megrongált fa árszabály szerinti értékének tartalma 5—15 %-t a legcsekélyebb tűzifa árával fizeti.

De ha az ily rongálás előre láthatólag a fa növekedésének tetemes hátramaradását vonná maga után: a fent megszabott kártérítés másfélszer, és midőn e miatt az illető fák elszáradása valószínűleg bekövetkeznék: a fent megszabott kártérítés kétszeresen fizendő.

91. §. A ki más által lehántott kérget lop, vagy azt fekvő de le nem vágott fáról bántja le: az annak árszabály szerinti értékét egyszerűen téríti meg.

92. §. A ki cserző vagy egyéb iparhasználatra alkalmas fa kérget lehántja és ellopja: az a kéreg és a lehántot fa árszabály szerinti értékét téríti meg.

93. §. A ki fánedvet (gyanta, terpentin, nyír és jávorle) gubacsot, erdei gümölcsöt (tölgy, és bükkmakk, vadgümölcs és bogya), gombát vagy torhadékot lop:

az mindezek árszabály szerinti értékét egyszerűen téríti meg.

Ha a gubacsot vagy a tölgy- és bükkmakkot maga verte vagy szakította le a fáról, vagy a lopást tilos erdőrezsben követte el: az árszabály szerinti értékét kétszeresen tartozik megteríteni.

A mennyiben azonban az itt említett termékek valamelyikére nézve árszabály nem volna, a kártevő a felzedett termék mennyisége szerint, gubacs, gyanta, és terpentin, ha gyalog van, a szokásos gyalog napszám, minden teherhordó vagy befogott barom után a szokásos székérnap-számok 2—10-szeres összegét,

a főlzámlált többi termékekért pedig a gyalog- vagy székérnap-szám felényi vagy legfeljebb egész összegét téríti meg.

Román lapok a helyzetről.

A „Le Pays Romain“ az orosz kormány azon biztatására, hogy nincs szándékában a párisi szerződés pontjainak érvényességét kétségbe vonni, azon megjegyzéssel felel, miszerint ezen hatalom mindig tudja, büntetészerül ményeket mézzel és emelkedett emberszeretű nézetekkel édesíteni.

Oroszországot, mondja a nevezett lap, kísérletet tesz azon részekből, melyet Románia a párisi szerződésben lött, indokokat meríteni tetleges követeléseinek igazolására; ezen indokok azonban erőszakos természetűek s igen szegények, mivel Románia tetét valamennyi szerződő hatalom helyben hagyta, másrészt pedig az nem idézett elő semmi zavart a szoros értelemben vett európai érdekekben.

A románok nemzetsége és latin eredete képezi épen a főindokot, melynél fogva nekik a szláv oceán közepette visszautasítani kell mindazt, a mi Porosz-vagy Oroszországtól jön.

HIRHARANG.

A „M. Polg.“ eredeti távirata.

Feladatott Pesten, dec. 9-én 10 óra reg.

Érkezett dec. 9-én 2 óra 20 p. d. u.

D'Auelles tábornok lemondott. Az orléansi visszavonulás vizsgálat alatt áll. Párisnál semmi új. A németek Párisnál 20 ezer embert vesztek.

Feladatott Pesten, dec. 9-én 8 óra 45 p. reg.

Érkezett dec. 9-én 2 ó. 10 p. d. u.

A németek vesztesége az utóbbi csatákban 20.000. — Toursba határozatlanság uralg. Gambetta viszályozása nem lehetlen. A porosz Meurdenél szerencsés ütközetet vívtak.

A helyben újból megindulandó deakpartí lap címe „Kelet“, lesz. Mint már emlí tettük szerkesztőnek Szász Bélát nyerték meg. A munkatársak között említi Dr. Császár, Dozsa

Daniel és Szabó Karoly neveit. Alakra nézve kissé lesoványosult. Kolozsvári Közlönyél előfizetési ára 12 ft egy évre. Újverre tehát lesoványosult, mely a közérdekre nézve csak üdvös eredményt lehet. Lapunkat e mozgalom kézen találja minden tekintetben. A tisztességes ellenfelet megbecsüljük, mert szociális kérdéseinket együtt kell haladnunk, — a czopfot, a servilismust üldözni fogjuk, mert ezek hátráltatták hazánk szabadalmi fejlődését mindig. A legjobb remény fejében köszönytünk tehát új versenytársunkat!

Viszhang a Thury Gergely ügyben. Sepsz-Sz.-György, nov. 30. 1860. Teintetes Szerkesztő ur! A Thury Gergely ügyben történt hírlapi cikkek befejezéséül, szerencsém van a teintetes Szerkesztő urat fölkérni: sziveskedjék a/. jegy alá zárt hiteles másolatul bizalmi nyilatkozatot becses lapjában közzétenni. A teintetes Szerkesztő urnak tisztelettel: Geréb János. Háromszék, november 30. 1870. Teintetes Szerkesztő ur! Hogy nemes Háromszék, kézdi- és orbai-alszék választókerületében a „Magyar Polgár“ hasábján Thury Gergelyvel szemben folytatott hírlapi vitatkozás midő vizzhangra talált a nagyérdemű közönség tájékozása és tudomásul vétele tekintetéből, fölkérem a teintetes Szerkesztő urat: sziveskedjék becses lapjában a/. jegy alá fogva hitelesített másolatban ide zárt és mintegy 3000 (háromezer) aláírással ellátott következő bizalmi nyilatkozatot közzétenni. Nemes kézdi- és orbaicsékek választókerületi képviselője méltóságos Thury Gergely urnak Pesten. Teljesen meg vagyunk győződve, miként méltóságod akár mint tisztviselő, akár mint egyes honpolgár, mindig azon utat követi, melyet hazánk és nemzetünk érdeke kijelöl. Fogadják aláírtaimnak, mint választóinak, elismerésünk és teljes bizalmunk nyilvánítását. Kelt, 1870. november 14. Itt közzéteszem az aláírások, melyek után a következő hitelesítési összeg olvasható: „Az eredetivel összehasonlítván, hogy azzal szóról-szóra összehangoz, ezennel tanusítatik.“ Ns. Háromszék tisztsége, S. Sz. Györgyön, 1870 november 30 ikán. Vid a Dani s. k., főjegyző.

Felhívás a kolozsvári iparos egylet igazgatóválasztmányától. Midőn az igazgatóválasztmány mélyen érzi azt, hogy közelebből az iparos testületek (cézások) az új ipartörvény következtében mily nagy átalakulásnak lesznek kitéve, a nélkül azonban, hogy varosunk iparosai arra általában úgy szellemeg, mint gyakorlatilag kétségbe esnének, hogy az átalakulásnál nem a leghevesebb irány fog követődni; továbbá mélyen érzi a választmány azt is, hogy az ipar terén meynyitni tenni való van, hogy a külföldi elvek megközelítve is versenybevesszük sat. Ezek után az igazgatóválasztmány nagyon is szükségesnek látja az egyleti alapszabály 31., 32., 33., 34. és 35 dik §-a értelmében az egylet kezeibe egyelőre az iparos szakosztályt megállapítani; melynek feladata lesz, oda mutatni, hogy a letelepített a helybeli iparosok és helyes irányban vezessék. Hogy az iparos szakosztály mi módokat és eszközöket öléljen fel birtokosok, azt pontonként előre körülírni lehetetlen, mivel a teendőknek mindig a körülmény szabja ki; hanem jelenleg az igazgató választmány mégis a következő pontokat veli az iparos szakosztály működése irányadóknak. 1) Oda törekedni, hogy a tanácsok kikepezésére ipartanoda állítsák; a segítők részére is vasárnapi és estvélit tanórák rendezzessék. 2) Kiphatolnival, hogy ez vagy amaz iparág miert paug? és azon hogy kell és lehet segíteni. 3) Megtudakozni, hogy ez vagy amaz iparágban mily eszközök és gépek használtak és azok közül melyeket lehet nálunk leghevesebben alkalmazni. 4) Utána járni, hogy hol lehet az iparos részére az első kézből a legutányosabbban a legjobb anyagot beszerezni, és hogy lehessen azt legelőnyösebben nagy mennyiségben megvásárolva az egyes iparosok közt kiosztani. 5) Hogy és hol lehet az iparos részére a legutányosabb kölcsönpénzt kapni. 6) Felkérni a helybeli iparosokat, hogy ha valami szép jeles iparművet készítenek, azt sziveskedjenek az iparos egylet szállításánál, hogy azt szakértők megvizsgálják és érdemük szerint a közönséggel hírlapok útján megemertessék. Megjegyzendő, hogy a tanácsok úgy, mint a segítők is állíthatnak ki valami szép munkát vagy rajzot. 7) Ha és a mikor lehet, egy nagyobb iparkitállást rendezni. 8) Az iparos egylet helyiségét, koronként ingyen felolvasásokat tartani. Végre tegye meg mindazt, mivel az ipart vizsgázó tetheti, a melynek könnyebb előmozdítására a hol szükséges, a helybeli kereskedelmi és iparkamara útján, vagy a nélkül, a kormány segítségét is kieszközölje. a) A szakosztály munkálkodására pedig minden hónapban egyszer rendes gyűlést tart, rendkívülit pedig a mikor és hánszor jónak látja. b) A szakosztály alakulásakor saját kebeléből egy elnököt és egy jegyzőt választ. c) A szakosztály megalakultán tekintődik, a hogy 12 tag ajánlkozott.

Segesvárról az „Ellenőr“ hez érkezett távürről jelenti, hogy a vasuti munkálatok a keleti vasut IV. osztályán Segesvár és Brassó között ismét megszűntek, s a mértöldök és munkások mind elbocsáttak. — Ideje lenne már, hogy a közlekedési miniszter végét vessen a vasutépítési botrányoknak. Tudjuk meg, hogy ki tréfal itt? A Waring testvérek eddig elég solid építkezések mutatkoztak s ha a közlekedési miniszterium nem nyilatkozik, képtelenek leszünk azt hinni, hogy nem a vállalkozók a hibások.

Csokonairól Jokai Mór a Kisfaludy-társaság egy közelebbi gyűlésén felolvasást fog tartani. Csokonai Vitéz Mihály költeményeit ugyan is a költő életében számos kéziratban keríngtek, még pedig azon alakban, a mint azokat először megteremté. A nyomtatásban megjelent költemények nagy része már nem az eredeti többé, sok meg van változva, módosítva, nyíthite, sőt vannak költemények, melyeknek egészen más végük van, mint a milyen eredetileg volt. Igaz ugyan, hogy e változtatásokat maga tévé Csokonai, de e megváltoztatott költeményeket még sem fogadhatni el a költő egyéniségének, jellemének criteriumául, mivel köztudomásu, hogy őt kényezteti helyzete, a számos

pressió, melynek kitéve volt nem egyszer kényeseríté olyat tenni, a mit a helyzet és pressió nélkül nem tett volna. Jókainak egy oly írott régi gyűjtemény van kezében, mely Csokonai költeményeit eredeti alakjukban foglalja magában. Ezekből ki fog derülni, hogy Csokonai nem az ember volt, a kinek öt tartani sokan bajlandók voltak a legkevésbé sem érdemi meg az alázatosság, szolgáltatás szabadelvűség vádját, melylyel — megváltoztatott költeményei alapján sokan illetik, — sőt ellenkezőleg fennköltesség, magasztos eszmék és szabadelvűség tekintetében megközelíti magát a magyar Tyrtaeust — Petőfi Sandort is. Jókai ugyekkor fel fogja olvasni Csokonainak egy eddig egészen ismeretlen költeményét, mely mind tisztult ízlés, mind technika, mind a gondolkodási emelkedettség tekintetében illyenműt elsőbbségi legjobboldalmi termékekkel is kiállja a versenyt. (Hon.)

Elűlvedt sziget. Block kapitány, ki az „Adolphe“ nevű hajón közelb Janciqueből Londonba érkezett, jelenti, hogy a csendes tengeren az új Hebrida szigetek mellett utazva, az Aurora sziget elűlvedt vette észre. A 36 mértöldnyi hosszú s 5 mértöld széles sziget a legtermékenyebbek egyike volt. Köztudomásu dolog volt, hogy e szigetek közül kettőn tűzhányó hegyek működtek de a többit eddig a vulkanikus befolyástól menteknek tartották.

Idegenei névsora decz. 7-n.

1. **Biasini szállodában:** Páfi Samuel, birtokos, Abrudbányáról. Salmi Lukács, kereskedő Pánczélésehről. Gr. Teleki Károly. Br. Szentkereszti. Sahim Márton, kereskedő, Pánczélésehről. Svimer Anna, N. Váradról. Almásy János, főhadnagy. Fries Samu, kereskedő, Csucsáról. Finta Samu, Fráteról. Báint Márton, Hunyadról. Kovács Ferencz, Hunyadról. Ignác Károly, lelkész, Hunyadról. Márton János, falusbíró, Középföldről. Margits József, birtokos, Középföldről. Puria Mihály, birtokos, Nyiresről. Péter Endre, birtokos. Piacsintár Lukács, kereskedő Tordáról. Fekete Lukács, Egeresről. Balász Flora, birtokos, Középföldről.

2. **Nemzeti szállodában:** Szenmpol György, birtokos, Szász Régeuból. Dr. Racz és neje, Tordáról. Viliam Ray, angol főmérnök, B.-Hunyadról. Ignác Igácz, kereskedő, Pánczélésehről. Puskaas Tivadar, angol tolmács, Tordáról. Hankovics László, birtokos, Nagy-Váradról. Nathansohn, kereskedő, Tordáról. Klein Samu, kereskedő, Nagy-Váradról. Gyarmathi Zsigmond, szolgabíró. Fronyik Ferencz, birtokos, Gödöllőről. Beiczky Ferencz, birtokos Gödöllőről. Baumgartner Miksa, kereskedelmi utazó, Pestről. Vohrdan, főmérnök. Brust Á. kereskedő, Pestről.

3. **Törökfő szállodában:** Todonicz János, román lelkész, Bökkeuból. Bene Iván, földész, Bökkenből. Bikán Gergely, román lelkész, Boesről. Leo János, falusbíró, Boesről. Wallenstein Mórész és családja, haszonbérő, Csucsáról. Trombitás Károly, birtokos, Mezőségről. Kacz Jakab, birtokos, Karaból. Honig Matyas vasuti teltgyelő, Kocsárdról. Fogarasi Ferencz, mérnök, M. Igenből. Maxim Mihály, román lelkész, M. Igenből.

4. **Töplerfőle fogadóban:** Nyegrucz Joachim, kereskedő, Szamos-Ujvárról. Sárga Peter, kereskedő, Szamos-Ujvárról. Gaál Gyula, birtokos, Kalyánból. Gaál Albert, birtokos, Kalyánból.

Decembar 8-án.

1. **Biasini szállodában:** Harmath Józsefné, Tordáról. Harmath Lujza, Tordáról. Retezár Gerő, kereskedő, Tordáról. Ládai Ferencz, kereskedő, Szamosujvárról. Grünvald Mórész, kereskedő, Fejervárról. Stojka Jakab, Bánátról. Banyai Miklós, kereskedő, Brassóból. Galicz Dávid, kereskedő, Pestről.

2. **Nemzeti szállodában:** Zatrezky, eskir. kapitány, Bécsebl. Papp, kereskedelmi utazó, Bécsebl. Steinschneider, főmérnök, Tordáról. Edmann, mérnök, Tordáról. August Unger, kereskedelmi utazó, Reinscheidből. Klein Miksa, kereskedő, Nagy-Váradról. Mótzárd, angol mérnök, Egeresről.

3. **Quártaháznál:** Bulbuk Kristóf, kereskedő, Szamosujvárról. Páfi Todor, kereskedő, Zsomborról.

4. **Három csillag fogadóban:** Navtali Ávrám, kereskedő, Jernzsálemből. Israel Eilbert, kereskedő, Jernzsálemből.

Kolozsvárt, decz. 9. 1870.

Müller Sándor, alkaptány.

T. és felelős szerkesztő K. PAPP MIKLOS

Nyilttér. *)

Beküldetett. Gyógyítás minden betegségnék gyógyszer és költség nélkül a kellemes Revaloise de du Barry londoni tápszer által, mely felnőttek a gyermekeknek is orvosi költségekkel 50 szerezem megtakarítja.

72. 000 gyógykezelés gyomor ideg, altst., mell., tüdő légzés-, mirigy veze és honyag bajban melyekről bizonyítványi másolatok kívánatra ingyen küldetnek. Gyógy. sz. 64210. Nápoly. 1862. apr. 17.

Uram! Egy májbetegség folytán hét év óta rémítésen elsóványodtam s szenvedtem. Kénytelen voltam olvasni vagy írni; veszektem minden idegemben; rossz emésztés, folytonos álmatlanság s ideg izgatottság egy pillanattal sem engedett nyugodnom s egészen búkorossá tet. Sok belső és fntancia orvos kimerítette tudományát bajaim enyhítésére nélkül. Teljes kétségbeesésben megkísértem én Revaloise-re-jét, s most három havl használat után, hálát adok a jó Istennek. A Reva lesciére megérdemli a legtöbb dicséretet: egéséget helyre állítás képeség tett társas állomat ismét előfordulni. Fogadj uram! belső hálám és tiszteletem biztosítását.

Marquise de Bréhan.

Pánczélésehről 1/2 font 1 50 kr, 1 font 2. 50kr, 2 font 4. 50kr, 5 font 10 ft, 12 font 20 ft, 24 font 35 ft. — Revaloise-er Chocolate táblákban 12 csésére 1 ft 50 kr, 24-ra 2. 50 kr, 48-ra 4. 50; póralakban 12 csésére 1 ft, 50 kr, 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4. 50, 120-ra 10 ft. 288-ra 20 ft. 576-ra 36 ft. — Kapható: Barry du Barry és T.-nál Bécseben, Goldschmidgasse. s. Kolozsvárt Kronsztadt J.-nél Bel-Monostoruze 175. és Fótér 2. sz. a a zálogháznál, továbbá Binder K. gyógyszerárban, b.-monostoruze a Redont sarkan. Pesten Többször, Pósson nyban Pisztoyri-nál, Gracaban Oberanz-meyer-nál, Lembergen Rottender-nél, s postautárvány által megrendelésútján mindenütt.

*) E rovatt alatt megjelölt cikkéért a szerkesztőség semmiféle felelősséget nem vállal. Szerk.

Melléklet: Stein János irodalmi ajándék.